

Guía docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Relixión, cultura y valores	Código	652G01044	
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores				
Ciclo	Periodo	Curso	Tipo	Créditos
Grado	2º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	CastellanoGallego			
Modalidad docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas			
Coordinador/a	López Calvo, Jesús Andrés	Correo electrónico	a.lopez.calvo@udc.es	
Profesorado	López Calvo, Jesús Andrés	Correo electrónico	a.lopez.calvo@udc.es	
Web				
Descripción general	A asignatura de RELIXION, CULTURA E VALORES ofrécese como optativa a todos os alumnos do Graos de Infantil, como parte da formación necesaria para a habilitación de profesor de Relixión Católica. As competencias a que se accede con esta asignatura son: o coñecemento das relixiões e do cristianismo en particular, os criterios para comprender os conflitos e problemas interculturais e interrelixiosos e o achegamento académico ás orixes do cristianismo e a relixiosidade popular galega. Na Facultade de CC. da Educación da UDC ofrécese un Curso específico de Posgrao de Experto en Teoloxía Católica e a súa Didáctica, que concederá os créditos necesarios para a obtención da DECA, Declaración Eclesiástica de Competencia Académica, requisito indispensable para ser profesor de Relixión Católica en Infantil e Primaria.			

Competencias / Resultados del título	
Código	Competencias / Resultados del título
A13	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalista; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible.
A37	Adquirir conocimientos sobre la evolución del pensamiento, las costumbres, las creencias y los movimientos sociales y políticos a lo largo de la historia.
A40	Promover el interés y el respeto por el medio natural, social y cultural a través de proyectos didácticos adecuados.
A45	Conocer la tradición oral y el folclore.
B18	Capacidad para relacionarse positivamente con otras personas.
B20	Conocimiento de otras culturas y de otras costumbres.
B24	Reconocimiento y respeto a la diversidad y a la multiculturalidad.
C4	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común.
C7	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.

Resultados de aprendizaje			
Resultados de aprendizaje	Competencias / Resultados del título		
Adquirir coñecemento sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia. Coñecemento das relixiões e a súa interacción na sociedade actual.	A37 A40 A45	B18 B20 B24	C4 C7
Coñecemento doutras culturas e doutros costumes. Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.		B20 B24	
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.	A13	B24	C4

Coñecer a tradición oral e o folclore, especialmente no ámbito das tradicións relixiosas populares de Galicia.	A45	B24	C7

Contenidos	
Tema	Subtema
Módulo 1: A materia "Relixión, Cultura, Valores" nunha educación integral.	Módulo 1 1.1 Argumentos personalista e culturalista.
Módulo 2. O feito relixioso na historia e na estrutura do ser humano.	Módulo 2 2.2. A presenza do Feito Relixioso na historia da humanidade. 2.3 As grandes relixións históricas.
Módulo 3. O feito relixioso Cristián e Valores.	2.4 A experiencia relixiosa.
Módulo 4. Iniciación ao coñecemento da Biblia.	2.5 O Feito Relixioso e as súas distintas manifestacións sociais, morais, culturais e artísticas.
Módulo 5. Manifestacións significativas e influencia do cristianismo no patrimonio cultural galego.	2.6 Principais tradicións e crenzas relixiosas presentes na nosa sociedade (Cristianismo, Xudaísmo, Islam).
	Módulo 3 3.1 Os valores cívicos e éticos dende a perspectiva relixiosa católica. 3.2 O diálogo intercultural e interrelixioso na construción da convivencia cidadá. 3.3 O dereito á educación relixiosa e moral de acordo coas propias conviccións. 3.4 A xustiza social na identificación educativa. 3.5 O currículo de Relixión e Moral católicas de 2014 e os seus estándares de aprendizaxe.
	Módulo 4 4.1 A Biblia como obra literaria. 4.2 A Biblia como historia. 4.3 A Biblia como norma de acción ou ?lei?. 4.4 A Biblia como profecía. 4.5 A Biblia como oración.
	Módulo 5 5.1 A romanización e a cristianización de Gallaecia. 5.2 O Monacato. 5.3 O Camiño de Santiago. 5.4 A organización do territorio: a parroquia. 5.5 As romaxes, as peregrinacións e os seus símbolos. 5.6 O feito relixioso na cultura oral e no calendario do ciclo anual.

Planificación				
Metodoloxías / pruebas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciales y virtuales)	Horas traballo autónomo	Horas totales
Trabajos tutelados	A13 B24 C4 C7	10	58	68
Prueba objetiva	A37 B20	1	0	1
Mapa conceptual	A37 A40 A45 B18 B20	43	0	43
Atención personalizada		0	0	0

(*)Los datos que aparecen en la tabla de planificación són de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de los alumnos

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Trabaxos tutelados	Que require a atención personalizada e que se desenvolverá como momento de traballo presencial co profesor. O xeito e a forma que se desenvolverá indícase ao longo do curso conforme ao plano de traballo da mesma.
Prueba obxectiva	A través da cal o alumno demostrará a adquisición de coñecementos sobre os contidos da asignatura.
Mapa conceptual	Oferecerán unha síntese actualizada dos contidos esenciais do programa da materia e axudarán a profundar na importancia e universalidade do feito relixioso nas diferentes culturas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Trabaxos tutelados	Muchas cuestións relixiosas están hoxe en día na actualidade e nos medios de comunicación. Conviene establecer a relación entre os acontecementos e o estudo teórico dos seus orixenes e evolución. A discusión dirixida implica a participación do alumno e o intercambio de perspectivas e opinións. Os cuestionarios e comentarios de clase son debatidos e compartidos polos alumnos presentes. Os traballos tutelados responderán aos intereses do alumno e serán acordados co profesor que terá un seguimento por medio de entrevistas. Son un factor de personalización do temario do curso. A proba obxectiva ou exame final, deberá ser preparada persoalmente por cada un dos alumnos.

Evaluación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Calificación
Trabaxos tutelados	A13 B24 C4 C7	Non serán obrigatorios. Serán acordados co profesor que lles fará o correspondente seguimento. Procurarán personalizar os temas do curso.	70
Prueba obxectiva	A37 B20	Cuestionario sobre o que o alumno demostrará a adquisición de coñecementos sobre os contidos da materia.	30

Observacións avaliación

Para os alumnos que non fagan traballo tutelado as dúas partes da proba mixta sumarán o cen por cen da avaliación final.

Fuentes de información

Básica	- José Antonio Fernández Martín (2010). Las competencias básicas en la enseñanza religiosa escolar. Madrid - PPC - José Antonio Fernández Martín (2015). Enseñar a aprender Religión. Madrid - CCS - José Antonio Fernández Martín (2014). Fundamentos de la ERE. Madrid - CCS
Complementaria	- Eugenio Trías (2000). Por qué necesitamos la religión. Barcelona - Plaza y Janés - Xosé Ramón Mariño Ferro (1987). Las romerías, peregrinaciones y sus símbolos. Vigo - xerais - Andrés Torres Queiruga (1992). 10 palabras clave en Religión. Estella - Verbo Divino - Carmen Pellicer - Martín Varela - Fernando Cordero (2015). Virtudes olvidadas, valores con futuro. Madrid - San Pablo - V. Martín Pindado (1995). El hecho religioso. Datos, estructura, valoración. Madrid - CCS - Francesc Torralba Roselló (1998). Pedagogía del sentido. Madrid - PPC

Recomendacións

Asignaturas que se recomenda haber cursado previamente

Asignaturas que se recomenda cursar simultaneamente

Asignaturas que continúan el temario
Otros comentarios
A asignatura de RELIXIÓN, CULTURA E VALORES require do alumno, non unha explicita simpatía pola fe católica, pero si unha certa familiaridade coa mesma: manexo da Biblia, coñecementos básicos de Relixión Católica adquiridos en Secundaria e Bacharelato. Sen esta disposición e competencias previas non será imposible, pero si moi difícil adquirir os coñecementos e contidos do programa da asignatura.

(*) La Guía Docente es el documento donde se visualiza la propuesta académica de la UDC. Este documento es público y no se puede modificar, salvo cosas excepcionales bajo la revisión del órgano competente de acuerdo a la normativa vigente que establece el proceso de elaboración de guías